

Projekt

**Uchwała Nr/2020
Rady Gminy Wierzchosławice
z dnia 2020 roku**

w sprawie przyjęcia Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Wierzchosławice na lata 2021-2025

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15) ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j.: Dz.U. z 2020 r., poz. 713 z późn.zm.) oraz art. 6 ust. 2 pkt 1) ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j: Dz. U. z 2020, poz. 218 z późn.zm.), Rada Gminy Wierzchosławice uchwała, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Wierzchosławice lata 2021-2025, w brzmieniu określonym w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Wierzchosławice.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Uzasadnienie

Zgodnie z treścią art. 6 ust. 2 pkt. 1 i art. 6 ust. 3 pkt. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j.: Dz. U. 2020 poz. 218 z późn.zm.) do zadań własnych gminy i powiatu należy między innymi opracowanie i realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.

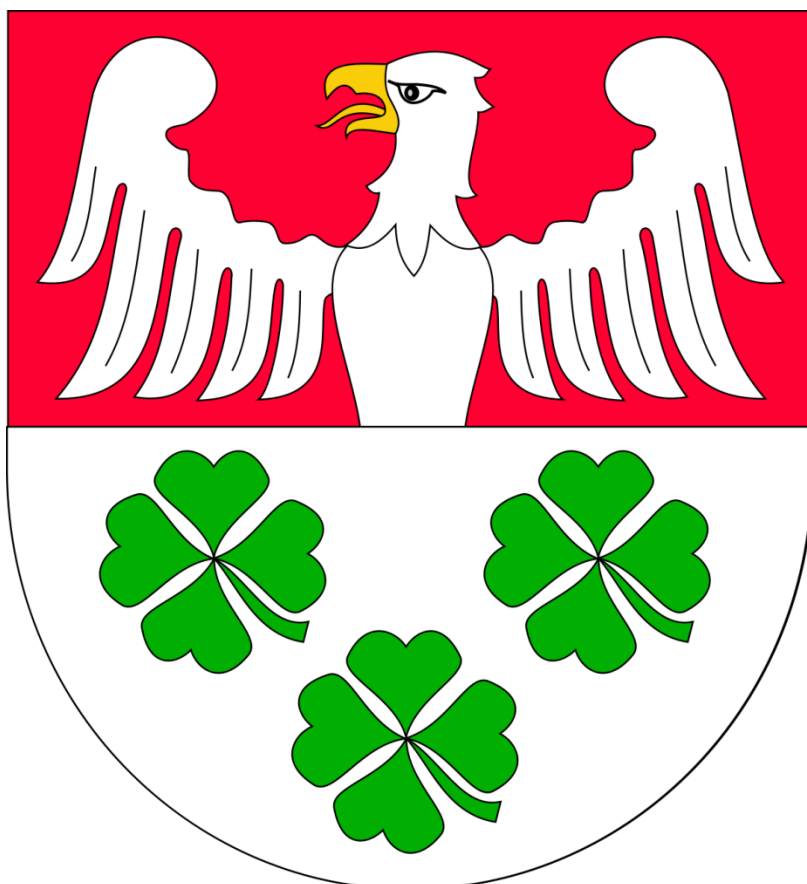
Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Wierzchosławice na lata 2021 – 2025 zakłada działania profilaktyczne, ochronne i doskonalące dotychczasowe działania jednostek i instytucji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Celem Programu jest zapewnienie bezpieczeństwa rodzinie, w szczególności ochrona osób niesamodzielnych, w tym dzieci przed przemocą w rodzinie. Aby ten cel osiągnąć konieczne są interdyscyplinarne działania służb i podmiotów realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy i ochroną ofiar przemocy w rodzinie. Zapewnić to mają działania zaplanowane do realizacji na lata 2021-2025 w ramach niniejszego Programu.

Działania te mogą przyczynić się do ograniczenia zjawiska przemocy i wzrostu poczucia bezpieczeństwa rodzin zamieszkujących Gminę Wierzchosławice.

Z uwagi na powyższe podjęcie uchwały jest uzasadnione.

**Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy
w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy
w Gminie Wierzchosławice
na lata 2021 - 2025**



Spis treści

I.	Wstęp
II.	Charakterystyka zjawiska przemocy
III.	Diagnoza skali zjawiska przemocy w Gminie Wierzchosławice
IV.	Zasoby Gminy
V.	Zadania służb w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie
VI.	Założenia programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w Gminie Wierzchosławice.....
VII.	Cele główne programu
VIII.	Cele szczegółowe
IX.	Działania i sposoby realizacji
X.	Adresaci programu
XI.	Partnerzy programu
XII.	Spodziewane efekty realizacji programu
XIII.	Miejsce i czas realizacji programu
XIV.	Monitorowanie programu
XV.	Źródła finansowania
XVI.	Harmonogram działań Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy
XVII.	Konsultacje społeczne

I. Wstęp

Występowanie zjawiska przemocy w rodzinie ma destrukcyjny wpływ na jednostkę i stanowi niebagatelny problem społeczny. Zatem jednym z głównych zadań, jest przeciwdziałanie przemocy w rodzinie poprzez realizowanie na różnych szczeblach życia publicznego programów profilaktycznych i ochrony ofiar.

Podstawową cechą działań podejmowanych w obszarze przemocy domowej powinno być szybkie reagowanie, mające na celu przerwanie przemocy oraz szybka i skuteczna pomoc ofiarom.

Skuteczne przeciwdziałanie i zwalczanie przemocy w rodzinie wymaga współpracy różnych służb. Wdrożenie w życie Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy jest gwarancją zintegrowanych działań profilaktycznych, interwencyjnych i pomocowych w tym zakresie.

Podstawa prawna programu:

1. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j.: Dz. U. z 2020 r., poz. 218 z późn.zm.),
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t.j.: Dz. U. z 2020 r., poz.1876).
3. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j.: Dz. U. z 2020 r. poz. 821),
4. Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j.: Dz. U. z 2019 r. poz. 2277 z późn.zm.),
5. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2011 nr 209, poz. 1245).

Najważniejszą z ustaw do realizacji niniejszego programu jest ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Ustawa ta ma na celu zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz inicjowanie i wspieranie działań polegających na podnoszeniu świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie.

Głównym celem programu jest przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz ochrona ofiar przemocy, a tym samym budowanie skutecznie działającego systemu uwzględniającego lokalne uwarunkowania i rozmiary zjawiska.

Program będzie stanowił wspólny strategiczny plan działań wobec problemu przemocy w rodzinie i będzie realizowany wielopoziomowo przez wszystkie instytucje zobligowane do podejmowania działań na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy w rodzinie. Przyczyni się on do usprawnienia systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy, ograniczenia zjawiska przemocy i towarzyszących mu innych dysfunkcji w rodzinie.

Przepisy art. 6. ust.1 i ust.2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie wskazują:

1. **Zadania w zakresie przeciwdziałania** przemocy w rodzinie są realizowane przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego na zasadach

określonych w przepisach ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej lub ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, chyba że przepisy niniejszej ustawy stanowią inaczej.

- 2. Do zadań własnych** gminy należy w szczególności: tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w tym:
- 1) opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
 - 2) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
 - 3) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
 - 4) tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Zgodnie z art. 9d ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę określoną w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”.

Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie.

Przedstawiciele podmiotów, o których wyżej mowa realizują procedurę „Niebieskie Karty” w oparciu o zasadę współpracy i przekazują informacje o podjętych działaniach przewodniczącemu zespołu interdyscyplinarnego. Wszczęcie procedury „Niebieskie Karty” następuje przez wypełnienie formularza „Niebieska Karta” w przypadku powzięcia, w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych, podejrzenia stosowania przemocy wobec członków rodziny lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny lub przez osobę będącą świadkiem przemocy w rodzinie.

Wszystkie instytucje państwowe i samorządowe, które w związku ze swoją działalnością dowiedziały się o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu są zobowiązane niezwłocznie poinformować o tym prokuraturę lub policję. Zaniechanie tego obowiązku może skutkować odpowiedzialnością karną.

II. Charakterystyka zjawiska przemocy

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, kształtującym osobowość, system wartości, poglądy, styl życia. Rodzice czy opiekunowie są wzorem dla dzieci. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami oparte na miłości i zrozumieniu. W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz z oczekiwaniami społecznymi.

Przemoc domowa może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie, bez wątpienia należy zakwalifikować ją do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej. Mimo, że w relacjach międzyludzkich istniała ona zawsze, o przemocy w rodzinie mówiono niewiele, jakby nie postrzegając jej, jako poważnego zaburzenia w funkcjonowaniu rodziny, takiego, które prowadzi do poważnych naruszeń norm moralnych i prawnych,

tragicznych skutków psychologicznych, a w skrajnych przypadkach do poważnych okaleczeń czy zabójstw.

Wokół przemocy narosło wiele mitów. Jednym z nich jest przekonanie, że jest to zjawisko marginalne, występujące wyłącznie w patologicznych środowiskach. Tymczasem według danych statystycznych przemoc w rodzinie jest zjawiskiem powszechnym i stanowi poważny problem społeczny. Znęcanie się nad rodziną jest najczęściej popełnianym przestępstwem w Polsce, zaraz po przestępstwach przeciwko mieniu i życiu.

Przemoc ze strony najbliższej osoby jest doświadczeniem traumatycznym, okaleczającym psychikę. Przemoc w rodzinie przybiera różne formy: od przemocy fizycznej, przez przemoc psychiczną i seksualną, po przemoc ekonomiczną. Przemoc w rodzinie rzadko jest incydem jednorazowym, zazwyczaj ma ona charakter długotrwały i cykliczny.

Dla lepszego rozpoznania zjawiska przemocy w rodzinie konieczne jest jej zdefiniowanie. W niektórych przypadkach przejawy są tak jednoznaczne, że nie pozostawiają żadnych wątpliwości, w innych, bardziej złożonych, niezbędne jest określenie możliwie jasnych kryteriów oceny.

PRZEMOC, wg definicji zawartej w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, to; **jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, a także innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienie i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.**

Specjaliści wyróżniają następujące formy przemocy w rodzinie:

- **Przemoc fizyczna:** to wszelkiego rodzaju bezpośrednie działanie z użyciem siły, którego rezultatem jest nieprzypadkowe zranienie np. popychanie, obezwładnianie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką, pięścią lub przedmiotami, oblewanie wrzątkiem lub substancjami żrącymi, użycie broni itp.
- **Przemoc psychiczna:** prowadzi do zniszczenia pozytywnego obrazu drugiej osoby - sprawca wykorzystuje tu znane mechanizmy psychologiczne, np. wyśmiewanie, poniżanie upokarzanie, zawstydzenie, narzucenie własnych poglądów, ciągłe krytykowanie, kontrolowanie, ograniczenie kontaktów z innymi ludźmi, stosowanie gróźb, szantażowanie itp. W efekcie u ofiar może wystąpić nerwowość, zaburzenia snu, bóle głowy stałe poczucie winy, strach a nawet depresja, która w rezultacie może doprowadzić do samobójstwa.
- **Przemoc seksualna:** demoralizacja, wymuszanie pożycia seksualnego, nakłanianie i zmuszanie do czynów nierządnych przy wykorzystaniu stosunku zależności, gwałt, wymuszanie nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia, itp.
- **Przemoc ekonomiczna:** jest pewną formą, która prowadzi do całkowitego uzależnienia finansowego od sprawcy. Wyraża się np. w odbieraniu członkom rodziny zarobionych pieniędzy renty czy emerytur lub też w uniemożliwianiu im podjęcia pracy, aby uzależnić ich od siebie (jeżeli np. sprawca dysponuje pieniędzmi), bądź nie dopuścić by się usamodzielnili.
- **Zaniedbanie:** naruszenie obowiązku opieki ze strony bliskich, niezaspokajanie podstawowych potrzeb emocjonalnych i fizycznych dziecka, odrzucenie emocjonalne,

brak zainteresowania jego rozwojem, stanem zdrowia, higieną, właściwym odżywianiem i ubieraniem.

Poszczególne formy przemocy najczęściej występują w połączeniu z innymi. Osoby, które są krzywdzone fizycznie, psychicznie czy wykorzystywane seksualnie, czują się jednocześnie upokorzone, upodlone, odarte z godności.

Przemoc jest zjawiskiem złożonym, wieloaspektowym, rozpatrywanym w czterech perspektywach: prawnej, psychologicznej, moralnej i społecznej. Dlatego przeciwdziałanie jej wymaga podejścia interdyscyplinarnego.

Z uwagi na powyższe fakty konieczne jest podjęcie działań zmierzających w kierunku zapewnienia profesjonalnej pomocy interwencyjnej i terapeutycznej zarówno dla ofiar przemocy, jak i sprawców przemocy. Niezbędne wydają się także wszelkie akcje podnoszące edukację społeczną w zakresie wiedzy o zjawisku przemocy oraz sposobach radzenia sobie z tym problemem. Należy, bowiem pamiętać, że:

- Każdy człowiek ma prawo do życia w środowisku rodzinnym wolnym od przemocy,
- Każdy człowiek ma prawo czuć się bezpiecznie w swoim domu,
- Każdy człowiek ma prawo do szacunku i godnego traktowania,
- Każdy człowiek ma prawo do swobodnego wyrażania swojego zdania i współdecydowania o sprawach dotyczących jego i jego rodziny,
- Każdy człowiek ma prawo szukać pomocy, gdy jego prawa są łamane.

III. Diagnoza skali zjawiska przemocy w Gminie Wierzchosławice

Dokładne zdiagnozowanie skali przemocy domowej jest bardzo trudne. W dalszym ciągu dominuje przekonanie, że problemy rodzinne powinny być rozwiązywane w rodzinie, bez ingerencji zewnętrznych instytucji. Przemoc w rodzinie traktowana jest, jako sprawa wstydliva, drażliwa. Z tego powodu właśnie zdiagnozowanie skali tego zjawiska nie jest możliwe. Praktycznie liczby podawane w statystykach nie odzwierciedlają tego zjawiska w całej jego rozciągłości. Zgłoszenia o przemocy dotyczą tylko ujawnionych przypadków, gdzie ofiary zdecydowały się na podjęcia działań.

Na terenie Gminy Wierzchosławice funkcjonuje kilka instytucji, które w swojej działalności spotykają się ze zjawiskiem przemocy i świadczą pomoc na rzecz osób dotkniętych tym problemem. Poniżej przedstawione zostaną dane statystyczne dotyczące występowania zjawiska przemocy na terenie gminy w latach 2018-2019:

1. Dane statystyczne Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wierzchosławicach

L.p	Osoby objęte działaniami Komisji w latach 2018-2019 r	Rok 2018	Rok 2019
1.	Liczba osób uzależnionych od alkoholu, stosujących przemoc domową – zgłoszonych do podjęcia leczenia odwykowego	11	8
2.	Liczba osób uzależnionych od alkoholu, stosujących przemoc domową, które podjęły leczenie odwykowe	4	2
3.	Liczba założonych Niebieskich Kart	0	0

2. Dane statystyczne Gminnego Punktu Konsultacyjnego:

L.p.	Udzielone konsultacje w latach 2018-2019	Rok 2018	Rok 2019
1.	Konsultacje informacyjne	63	25
2.	Konsultacje diagnozujące współzależnienie	1	7
3.	Konsultacje diagnozujące alkoholizm, w tym:	15	9
	diagnozujące przemoc domową	5	2
4.	Konsultacje podtrzymujące motywację do abstynencji	20	11

3. Dane statystyczne Posterunku Policji w Wierzchosławicach:

L.p.	Interwencje domowe przeprowadzone w latach 2018-2019:	Liczba interwencji w roku 2018	Liczba interwencji w roku 2019
1.	Interwencje domowe ogółem	95	89
2.	Liczba ofiar przemocy domowej	13	14
3.	Liczba sprawców przemocy domowej	13	14
4.	Liczba sprawców przemocy domowej pod wpływem alkoholu	7	6
	- w tym odizolowanie sprawcy od ofiary przemocy	1	2
5.	Liczba postępowań w ramach procedury „Niebieskie Karty”	20	15

4. Dane statystyczne Punktu Wsparcia i Pomocy dla Osób Dotkniętych Przemocą w rodzinie:

L.p.	Wsparcie i pomoc udzielona przez psychologa w latach 2018-2019	Rok 2018	Rok 2019
1.	Pomoc i wsparcie dla ofiar przemocy w rodzinie	8	6
2.	Konsultacje diagnozujące alkoholizm, w tym:	15	9
	diagnozujące przemoc domową	5	2
3.	Konsultacje dotyczące możliwości podjęcia leczenia odwykowego	10	5

4.	Konsultacje związane z innymi sytuacjami kryzysowymi	5	3
L.p.	Wsparcie i pomoc udzielona przez prawnika w latach 2018-2019	Rok 2018	Rok 2019
1.	Pomoc prawna dla ofiar przemocy w rodzinie	21	15

5. Dane statystyczne Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wierzchosławicach:

L.p.	Osoby objęte pomocą w latach 2018-2019:	Rok 2018	Rok 2019
1.	Liczba rodzin objętych pomocą GOPS – ogółem	261	266
	- w tym liczba osób w rodzinach	658	596
2.	Liczba rodzin, w których stwierdzono zjawisko przemocy	21	14
	- w tym liczba osób w rodzinach	64	48
3.	Liczba założonych Niebieskich Kart	19	14

Z analizy przedstawionych powyżej danych statystycznych wynika, iż instytucje działające na terenie Gminy Wierzchosławice stykają się w swojej pracy z problemem przemocy. Przemoc w rodzinie ujawniana jest najczęściej przez funkcjonariuszy Policji podczas interwencji domowych. Kolejną najczęściej reagującą instytucją jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wierzchosławicach, gdzie procedura wszczynana jest w trakcie wykonywania codziennych czynności służbowych, bądź też zgłoszeń ze strony środowiska. Pozostałe instytucje do tego zobligowane stosunkowo rzadko wszczynają procedurę „Niebieskie Karty”.

Zjawisko to występuje w niewielkiej liczbie rodzin z terenu gminy, w stosunku do ogółu rodzin objętych działaniami w/w instytucji. Należy jednak zwrócić uwagę na fakt, iż niejednokrotnie problem przemocy domowej stanowi temat tabu – często jest ukrywany.

W związku z powyższym nadal bardzo ważną kwestią, która wymaga wspólnych i zintegrowanych działań instytucji pomocowych, jest współpraca w zakresie wszechstronnej pomocy na rzecz osób dotkniętych problemem przemocy, jak również osób stosujących przemoc, rozpowszechnianie informacji o prawach przysługujących ofiarom przemocy i możliwościach uzyskania przez nich wsparcia i pomocy, jak również informowanie sprawców przemocy o konsekwencjach prawnych ich postępowania.

Wyniki badań ankietowych na temat zjawiska przemocy w rodzinie, przeprowadzonych wśród mieszkańców Gminy Wierzchosławice:

W okresie od września 2020 r. do października 2020r. przeprowadzone zostały badania ankietowe, których celem była diagnoza skali występowania zjawiska przemocy w

rodzinie na terenie Gminy Wierzchosławice, a także uzyskania informacji na temat wiedzy respondentów o zjawisku przemocy domowej.

Badaniami ankietowymi objęto łącznie 274 mieszkańców Gminy Wierzchosławice, w tym 80 osób dorosłych mieszkańców Gminy Wierzchosławice oraz 48 uczniów klas V-VI i 146 uczniów klas VII-VIII Szkół Podstawowych z terenu Gminy Wierzchosławice.

Na potrzeby niniejszych badań opracowano trzy warianty kwestionariusza ankiety:

- dla osób dorosłych - ankieta zawierała cztery pytania zamknięte oraz dwa wielokrotnego wyboru.
- dla uczniów klas V- VI Szkół Podstawowych - ankieta zawierała osiem pytań w tym dwóch wielokrotnego wyboru
- dla uczniów klas VII-VIII Szkół Podstawowych - ankieta zawierała jedenaście pytań w tym: siedem zamkniętych i cztery otwarte,

Przed przystąpieniem do ankietowania dzieci Szkół Podstawowych, uzyskano zgodę dyrekcji danej placówki szkolnej, na przeprowadzenie badania, udzielono informacji o całkowitej anonimowości oraz zasadach wypełniania kwestionariuszy.

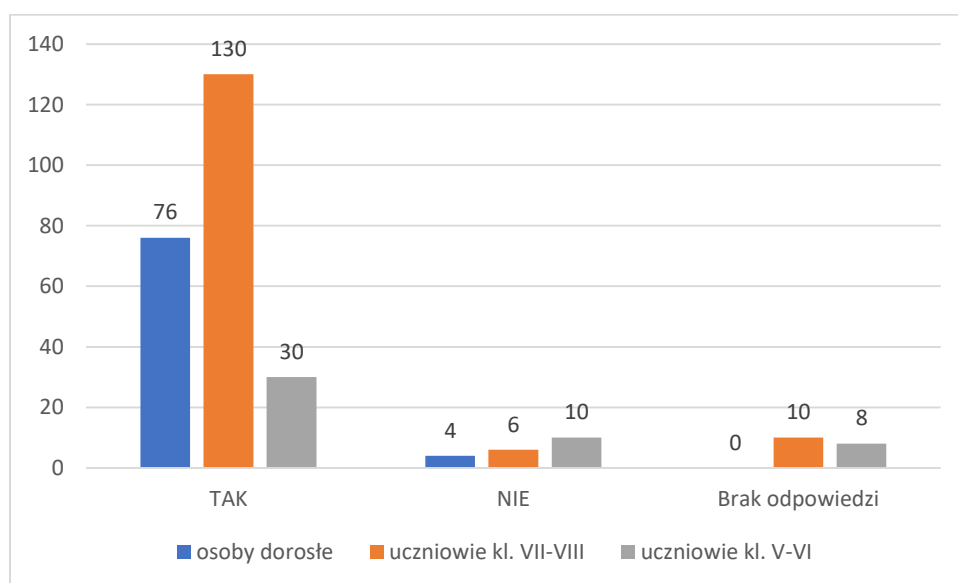
Pytania dotyczyły ogólnej wiedzy na temat zjawiska przemocy, jak również sytuacji zetknięcia się przez respondentów ze zjawiskiem przemocy w najbliższym otoczeniu.

Wyniki z przeprowadzonych badań ankietowych zostały przedstawione, na podstawie wykresów:

1. Ogólna znajomość problematyki przemocy w rodzinie oraz jej formach.

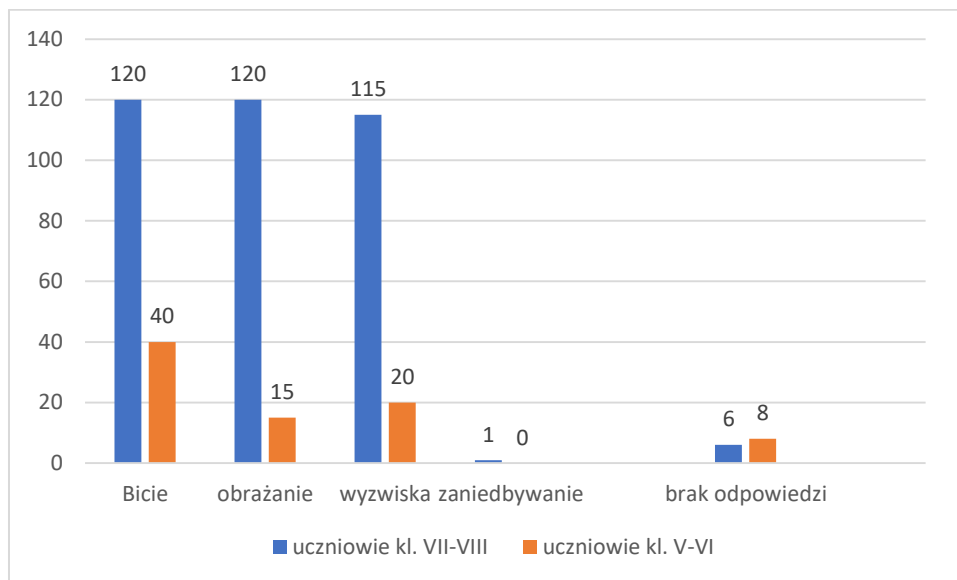
Ankietowani zostali zapytani, jakie znają rodzaje przemocy w rodzinie oraz o wiedzę na temat definicji przemocy w rodzinie.(można było zaznaczyć więcej niż 1 odpowiedź) wyniki przedstawia wykres 1,2 i 3.

Wykres 1. Respondenci zostali zapytani: Czy wiesz co oznacza pojęcie przemoc w rodzinie ?

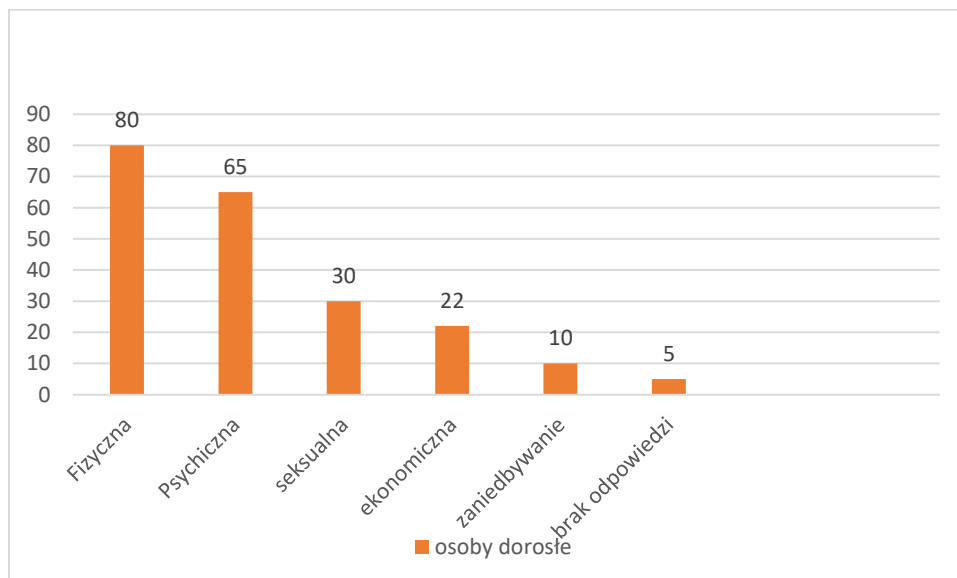


Wykres 2 i 3. Przedstawia odpowiedzi respondentów zapytanych: „Jakie znasz formy przemocy?”

Wykres. 2 Odpowiedzi uczniów Szkół Podstawowych:



Wykres 3. Przedstawia odpowiedzi dorosłych mieszkańców:



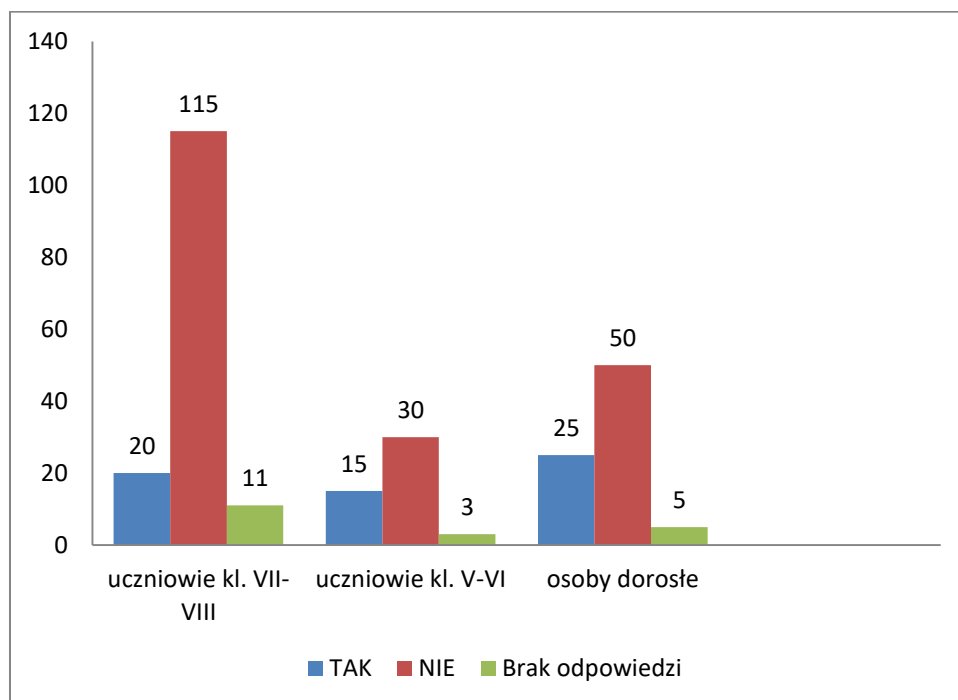
Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiet przeprowadzonych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wierchosławicach

Analiza danych wskazuje, że respondenci w większości posiadają wiedzę na temat przemocy w rodzinie oraz jej formach. Ankietowani mieli możliwość wskazać więcej niż jedną odpowiedź. Tym samym, największą liczbę odpowiedzi uzyskała przemoc fizyczna 240 głosów. Oznacza to, iż 87,59% ankietowanych uważa, ten rodzaj przemocy, jako najbardziej im znany. Na przemoc psychiczną, wskazało 72,90% ankietowanych. Przekonani są o tym, częściej uczniowie niż dorośli, że przemoc w rodzinie to również przemoc psychiczna - wyzwiska, poniżanie, obrażanie. Tylko niewielki odsetek ankietowanych, zjawisko przemocy w rodzinie wiąże z zaniedbaniem, ze strony bliskich obowiązku opieki nad członkami rodziny. Wyraźna różnica w podejściu do tych kwestii zauważalna jest w przypadku osób dorosłych, częściej niż dzieci w zaniedbaniu skłonne są dostrzegać formę przemocy.

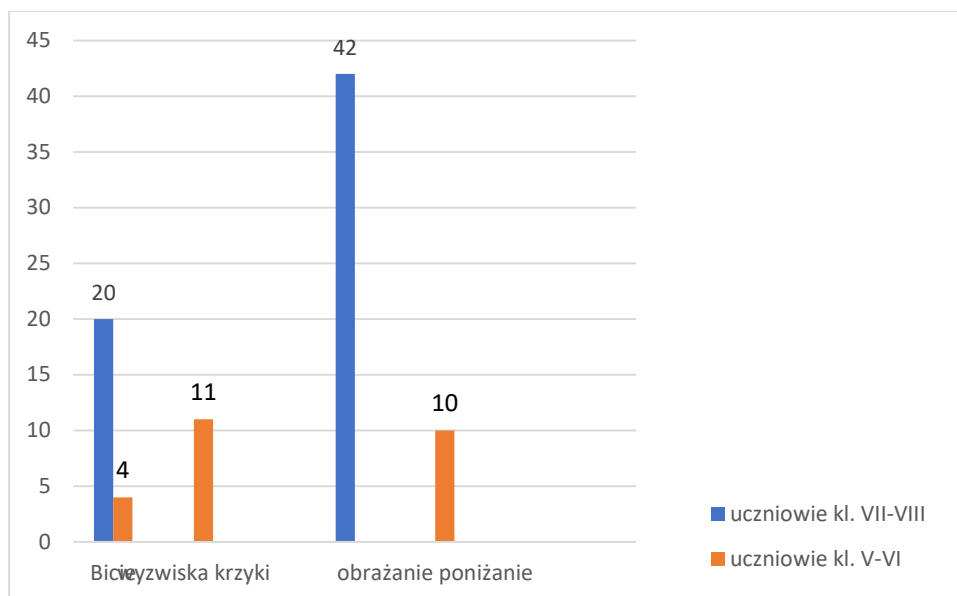
2. Doświadczanie przemocy ze strony najbliższych

Kolejny blok pytań dotyczył prywatnych doświadczeń respondentów związanych z przemocą w rodzinie. Respondenci mogli wykazać więcej aniżeli jedną odpowiedź. Na początku zostali zapytani czy w swojej rodzinie doświadczyleś przemocy? Dane przedstawia wykres 4. Natomiast formy przemocy, jakiej doświadczali badani przedstawia wykres 5 i 6.

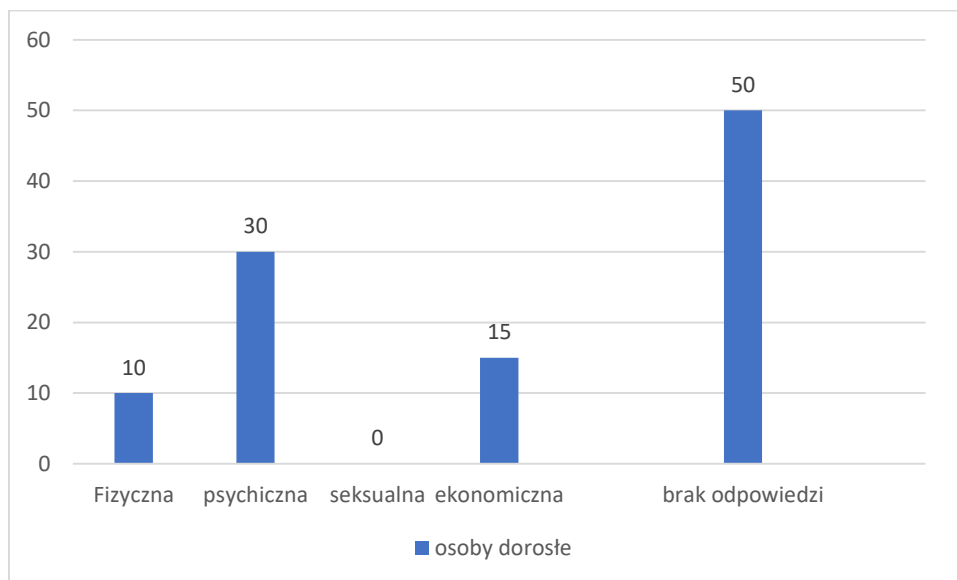
Wykres 4. Ankietowani zostali zapytani: Czy w swojej rodzinie doświadczyleś przemocy?



Wykres 5. Formy przemocy, jakiej doświadczali badani uczniowie ze strony bliskich



Wykres 6. Formy przemocy, jakiej doświadczali osoby dorosłe



Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiet przeprowadzonych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wierchosławicach

Ankietowani podczas badania zostali zapytani o to, czy sami są dotknięci przemocą ze stronnych bliskiej osoby. Zdecydowana większość respondentów nie doświadcza przemocy ze strony bliskiej osoby tj. 195 osób, co stanowi 71,16% ankietowanych, 19 osób nie udzieliło odpowiedzi. Jednak aż 60 osób, czyli 21,89% zbiorowości objętej badaniem ma takie doświadczenia. W tym 35 uczniów odpowiedziało, że było ofiarami przemocy

w rodzinie, co stanowi 12,77% badanych. Badani wskazali, iż szczególną formą przemocy w rodzinie, jaką doznawali to przemoc psychiczna- dorośli 10,94% natomiast uczniowie, aż 30,29%. Uczniowie w poprzednim pytaniu w większości zaprzeczyli, że doznają przemocy w rodzinie 145 uczniów, natomiast zapytani o formy doznawanej przemocy, wskazali na wyzwiska, krzyki, obrażanie, poniżanie – co stanowi 43,15 % . Taka sprzeczność wypowiedzi wśród uczniów nasuwa wnioski, że uczniowie mają świadomość, że wyzwiska, krzyki, poniżanie, są formą przemocy ze strony bliskich, lecz przemoc psychiczna jest traktowana, jako przemoc niższego rzędu i ma większe przyzwolenie społeczne, a nie jak w przypadku przemocy fizycznej, która jest kojarzona z poważnymi obrażeniami ciała i za jej stosowanie grożą poważne konsekwencje. Dlatego przemoc psychiczna rzadko jest ujawniania. Kolejną formą przemocy, na którą wskazali respondenci – dorośli 15 osób to przemoc ekonomiczna.

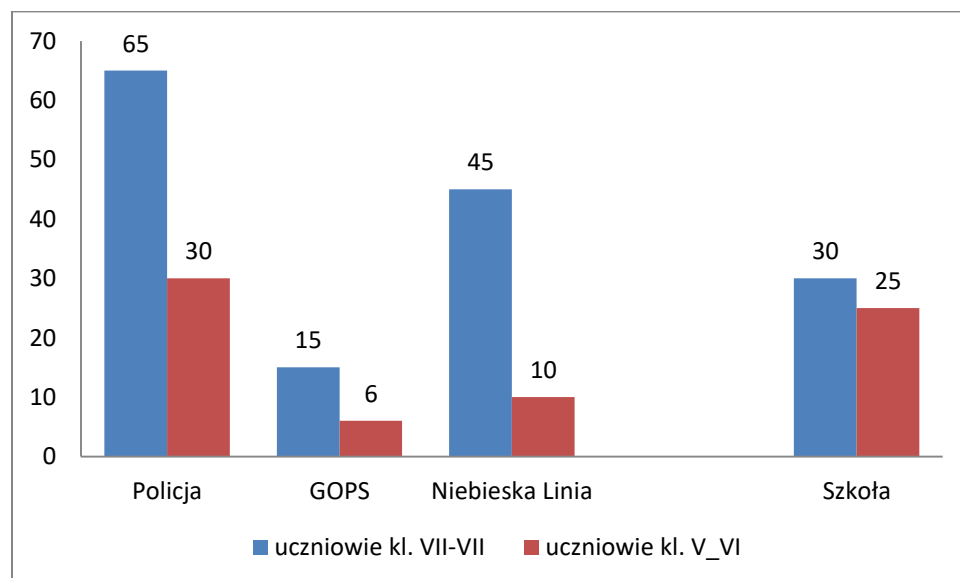
3.Wiedza na temat instytucji pomagających ofiarom przemocy w rodzinie

Spośród wskazanych wcześniej instytucji ankietowani mieli wyróżnić te, do których można się zwrócić o pomoc w przypadku, doznawania przemocy w rodzinie.(można było zaznaczyć więcej niż 1 odpowiedź).

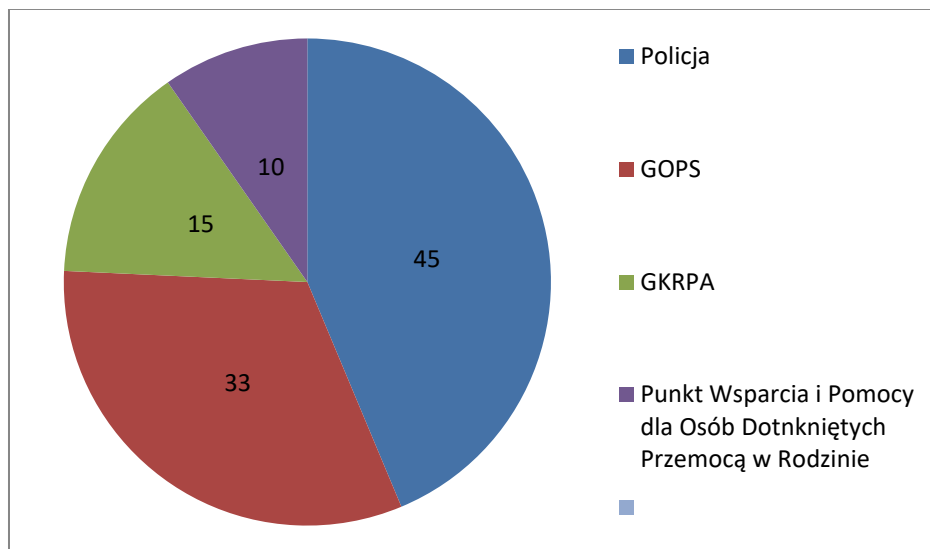
Obydwie grupy badanych przyznają jednak, że wiedzą gdzie szukać pomocy. Wśród instytucji, na których pomoc mogą liczyć osoby doświadczające przemocy w rodzinie, dorośli respondenci podali Policję – 56,25%, Ośrodek Pomocy Społecznej – 41,25 %. Kolejne instytucje to GKRPA - 15 osób oraz Punkt Wsparcia dla Osób Dotkniętych Przemocą w Rodzinie – 10 osób. Natomiast, wśród uczniów szkół podstawowych największym zaufaniem cieszy się Policja – 46,39%, Niebieska Linia – 20,61% oraz szkoła – 23,19% uczniów.

Powyższe dane przedstawia wykres 7, 8.

Wykres 7. Odpowiedzi uczniów Szkół podstawowych.



Wykres 8. Odpowiedzi dorosłych mieszkańców.



Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiet przeprowadzonych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wierzchosławicach

Przedstawiona diagnoza wymienionych obszarów badawczych, służyć ma opracowaniu i wdrożeniu mechanizmów pomocy. Głównym założeniem niniejszej diagnozy było przedstawienie problemów związanych z występowaniem zjawiska przemocy w Gminie Wierzchosławice, a przede wszystkim wskazanie kierunków ich rozwiązywania. Oszacowanie i zdiagnozowanie problemów dotyczących przemocy w rodzinie oraz ocena świadomości mieszkańców gminy wobec występujących oznak przemocy, była możliwa poprzez przeprowadzenie badań w formie ankiet wśród grupy dorosłych mieszkańców oraz uczniów.

Przemoc to bardzo szeroki problem, który niestety, ale wciąż jest obecny w rodzinach. Dlatego też należy stwierdzić, iż nadal bardzo istotnym kierunkiem działań kierowanych do dorosłych mieszkańców Gminy Wierzchosławice oraz dzieci i młodzieży szkolnej jest profilaktyka, informacja i edukacja na temat zjawiska przemocy. Ważnym kierunkiem działań jest także realizacja zajęć edukacyjnych skierowanych do rodziców w zakresie metod podnoszących kompetencje wychowawcze oraz programów edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

IV. Zasoby gminy

Na terenie Gminy Wierzchosławice funkcjonują instytucje i służby, które w zakresie swoich kompetencji mają za zadanie przeciwdziałać przemocy w rodzinie. Są to przede wszystkim:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Posterunek Policji w Wierzchosławicach,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy,

- Gminny Punkt Konsultacyjny,
- Punkt Wsparcia i Pomocy dla Osób Dotkniętych Przemocą w Rodzinie,
- Placówki oświatowe - szkoły i przedszkola,
- Świetlice socjoterapeutyczne funkcjonujące przy szkołach,
- Placówka Wsparcia Dziennego dla Dzieci i Młodzieży,
- Centrum Zdrowia Wierzchosławice,
- Przychodnia Rodzinna SKOMED w Ostrowie.

Poza terenem Gminy Wierzchosławice mają siedziby:

- Tarnowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tarnowie,
- Sąd Rejonowy w Tarnowie,
- Prokuratura Rejonowa w Tarnowie,
- Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej przy Sądzie Rejonowym w Tarnowie.

Planując działania pomocowe w ramach programu przyjęto, że tylko kompleksowe i systemowe działania mogą przyczynić się do zmniejszenia skali zjawiska przemocy w rodzinie oraz zwiększenia skuteczności pomocy rodzinom, w których ten problem występuje.

Wszelkie działania na rzecz pomocy rodzinie uwikłanej w przemoc powinny być planowane i wdrażane przez specjalistów o różnych zawodach, będących pracownikami różnych instytucji i służb. Praca zespołowa, koordynacja działań i współpraca pomiędzy różnymi służbami stanowić powinny podstawę gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, na który składa się m.in: funkcjonowanie zespołu interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy.

Zgodnie z przyjętymi założeniami, każdy specjalista powinien umieć identyfikować przemoc, mieć wiedzę i umiejętności potrzebne do podjęcia skutecznej interwencji. Powinien znać kompetencje i zasady działania instytucji oraz służb pomagających rodzinie i dziecku oraz zasady współpracy, jakie te instytucje i służby wypracowały między sobą.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021 – 2025 jest kontynuacją działań podjętych w ramach realizacji programu na lata 2016-2020. Istotnym elementem Programu jest koordynacja działań podejmowanych przez Gminę na rzecz osób doświadczających przemocy oraz sprawców przemocy. Podejmowane dotychczas działania potwierdzają ich skuteczność zarówno w sferze udzielania profesjonalnej pomocy jak również w sferze działań prewencyjnych. Podstawę programu stanowi podejście interdyscyplinarne, zgodnie z którym wszelkie działania na rzecz pomocy rodzinie powinny być planowane i wdrażane przez specjalistów z różnych dziedzin, będących przedstawicielami różnych instytucji i organizacji.

Na poziomie Gminy Wierzchosławice działaniami na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie zajmuje się Zespół Interdyscyplinarny do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony Ofiar Przemocy, powołany Zarządzeniem Nr 205/2019 Wójta Gminy Wierzchosławice z dnia 17 września 2019r., a jego funkcjonowanie wynika ze znowelizowanej Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. W skład zespołu wchodzi przedstawiciele: pomocy społecznej, policji, oświaty, służby zdrowia, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, kuratorzy sądowi.

Uchwałą Nr V/30/2011 Rady Gminy Wierzchosławice z dnia 30 marca 2011 r. został określony tryb i sposób powoływania i odwoływania członków zespołu interdyscyplinarnego oraz szczegółowych warunków jego funkcjonowania

V. Zadania służb w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Gmina

Do zadań gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym:

- opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar,
- prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie,
- zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia,
- tworzenie zespołów interdyscyplinarnych/ grup roboczych

Pomoc społeczna

Celem działań pomocy społecznej jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, których same nie są w stanie pokonać, a także zapobieganie powstawaniu tych sytuacji. Pomoc społeczna jest udzielana między innymi w przypadku przemocy w rodzinie. Bezpośrednią pomocą rodzinom i osobom potrzebującym zajmują się pracownicy socjalni zgodnie z ustaloną rejonizacją.

W ramach swoich kompetencji i zadań pracownik socjalny:

- diagnozuje sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
- udziela kompleksowych informacji o możliwościach uzyskania pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej, oraz wsparcia, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie, formach pomocy dzieciom doświadczającym przemocy w rodzinie oraz o instytucjach i podmiotach świadczących tę pomoc, możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
- organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
- zapewnia osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, w zależności od potrzeb, schronienie w całodobowej placówce świadczącej pomoc, w tym w szczególności w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie,
- może prowadzić rozmowy z osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, na temat konsekwencji stosowania przemocy w rodzinie oraz informuje te osoby o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii i udziale w programach korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie,
- wszczyna procedurę „Niebieskiej Karty” zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 13.09.2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieskie Karty”.

Pracownicy socjalni, przedstawiciele pomocy społecznej są członkami Zespołu Interdyscyplinarnego lub grup roboczych współpracujących z zespołem interdyscyplinarnym. W razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie pracownik socjalny wykonujący obowiązki służbowe wspólnie z funkcjonariuszem

Policji, a także lekarzem, ratownikiem medycznym, lub pielęgniarką ma prawo podjąć decyzję o odebraniu dziecka z rodziny i umieszczeniu go u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, w rodzinie zastępczej lub w całodobowej placówce opiekuńczo – wychowawczej. Pracownik socjalny ma obowiązek niezwłocznego powiadomienia sądu opiekuńczego o tym fakcie, nie później jednak niż w ciągu 24 godzin.

Służba zdrowia

Głównym zadaniem służby zdrowia jest ochrona zdrowia pacjenta. Zjawisko przemocy domowej zalicza się do zakresu sytuacji objętych świadczeniami zdrowotnymi, ponieważ bardzo często temu towarzyszą mu poważne uszkodzenia zdrowia somatycznego i zdrowia psychicznego. Pomoc ofiarom przemocy domowej powinna oprócz udzielenia pierwszej pomocy obejmować następujące zadania:

- umiejętność przeprowadzenia spokojnej rozmowy umożliwiającej rozpoznanie form przemocy i częstotliwości jej występowania,
- poinformowanie osoby, co do których istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie o istniejących możliwościach skorzystania z pomocy,
- wystawienie na prośbę poszkodowanych bezpłatnego zaświadczenia lekarskiego o ustaleniu przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała powstałych wskutek użycia siły psychicznej,
- poinformowanie o miejscach i warunkach wystawienia obdukcji,
- powiadomienie organów ścigania w przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa stwierdzonego podczas badania lekarskiego (podejrzenia wykorzystywania seksualnego, ciężkie obrażenia ciała)

Przedstawiciel ochrony zdrowia uczestniczy w spotkaniach zespołu interdyscyplinarnego lub grup roboczych współpracujących z zespołem interdyscyplinarnym, jak również zobowiązany jest do wszczęcia procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”.

W razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie pracownik socjalny wykonujący obowiązki służbowe wspólnie z funkcjonariuszem Policji, a także lekarzem, ratownikiem medycznym, lub pielęgniarką ma prawo podjąć decyzję o odebraniu dziecka z rodziny i umieszczeniu go u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, w rodzinie zastępczej lub w całodobowej placówce opiekuńczo – wychowawczej.

Policja

Do podstawowych zadań Policji należy między innymi ochrona życia i zdrowia ludzi. Działania chroniące ofiary przemocy domowej podejmowane przez funkcjonariusza policji zgodnie z obowiązującym prawem to:

- udzielanie osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, niezbędnej pomocy, w tym udzielenia pierwszej pomocy,
- organizuje niezwłoczny dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
- podejmuje, w razie potrzeby, inne niezbędne czynności zapewniające ochronę życia, zdrowia i mienia osób, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie, włącznie z zastosowaniem w stosunku do osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, środków przymusu bezpośredniego i zatrzymania,

- przeprowadza z osobą, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, rozmowę, w szczególności o odpowiedzialności karnej za znęcanie się fizyczne lub psychiczne nad osobą najbliższą lub inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny, oraz wzywa osobę, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, do zachowania zgodnego z prawem i zasadami współżycia społecznego.
- przeprowadza na miejscu zdarzenia, w przypadkach niecierpiących zwłoki, czynności procesowe w niezbędnym zakresie, w granicach koniecznych dla zabezpieczenia śladów i dowodów przestępstwa,
- podejmuje działania mające na celu zapobieganie zagrożeniom mogącym występować w rodzinie, w szczególności składa systematyczne wizyty sprawdzające stan bezpieczeństwa osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, w zależności od potrzeb określonych przez zespół interdyscyplinarny lub grupę roboczą,
- wszczyna procedurę „Niebieskie Karty” zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 13.09.2011 r. oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”.

Funkcjonariusz policji uczestniczy w spotkaniach zespołu interdyscyplinarnego lub grup roboczych współpracujących z zespołem interdyscyplinarnym.

W razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie pracownik socjalny wykonujący obowiązki służbowe wspólnie z funkcjonariuszem Policji, a także lekarzem lub ratownikiem medycznym, lub pielęgniarką ma prawo podjąć decyzję o odebraniu dziecka z rodziny i umieszczeniu go u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, w rodzinie zastępczej lub w całodobowej placówce opiekuńczo - wychowawczej.

Oświata

Ustawa o systemie oświaty zobowiązuje szkoły do wspomagania wychowawczej roli rodziny oraz zapewnienia opieki uczniom pozostającym w trudnej sytuacji życiowej. Rola szkoły w systemie ochrony dziecka jest znacząca. Nauczyciele mają możliwość regularnego obserwowania funkcjonowania dziecka oraz zmian w jego zachowaniu. Pedagog i psycholog szkolny ma możliwość zdiagnozowania sytuacji szkolnej i rodzinnej dziecka.

W przypadku uzyskania informacji, że uczeń, który nie ukończył 18 roku życia jest ofiarą przemocy lub przestępstwa powinien podjąć następujące kroki:

- przeprowadza rozmowę z osobą doznającą przemocy, w warunkach gwarantujących jej bezpieczeństwo, swobodę wypowiedzi i poszanowania godności,
- diagnozuje sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
- udziela kompleksowych informacji o możliwościach udzielenia pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej, oraz wsparcia, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie, możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
- organizuje niezwłoczny dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,

- udziela kompleksowych informacji rodzicowi, opiekunowi prawnemu, faktycznemu lub osobie najbliższej o możliwościach pomocy psychologicznej, prawnej, socjalnej, i pedagogicznej oraz wsparcia rodzinie, w tym o formach pomocy dzieciom świadczonych przez instytucje i podmioty w zakresie specjalistycznej pomocy na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie,
- wszczyna procedurę „Niebieskie Karty” zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 13.09.2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

W sytuacji, gdy aktem przemocy towarzyszy spożywanie alkoholu GKRPA podejmuje następujące działania:

- diagnozuje sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
- udziela kompleksowych informacji o możliwościach uzyskania pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej, oraz wsparcia, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących tę pomoc, możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby, co, do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
- organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
- może prowadzić rozmowy z osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie na temat konsekwencji stosowania przemocy w rodzinie oraz informuje te osoby o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii i udziale w programach oddziaływań korekcyjno - edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie,
- wszczyna procedurę „Niebieskie Karty” zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 13.09.2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”.

Przedstawiciele GKRPA są członkami zespołu interdyscyplinarnego lub grup roboczych współpracujących z zespołem interdyscyplinarnym.

Zespół Interdyscyplinarny i grupy robocze

Gmina podejmuje działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności w ramach pracy zespołu interdyscyplinarnego lub grupy roboczej. Zadaniem zespołu jest integrowanie i koordynowanie działań jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez:

- diagnozowanie problemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku,
- inicjowanie interwencji w środowiskach dotkniętych przemocą w rodzinie,
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,
- inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc.

Do zadań grupy roboczej należy, w szczególności:

- opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie,
- monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy,
- dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań.

VI. Założenia programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w Gminie Wierzchosławice

Opracowując Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy na lata 2021-2025 przyjęte zostały następujące założenia:

1. Najważniejsze jest bezpieczeństwo ofiary.
2. Za przemoc zawsze odpowiedzialny jest sprawca przemocy, bez względu na to, co zrobiła ofiara.
3. Nikt nie ma prawa stosować przemocy wobec drugiego człowieka.
4. Nie ma żadnego uzasadnienia ani usprawiedliwienia przemocy domowej.
5. Podstawowym zadaniem jest zatrzymanie przemocy, bez tego pomoc jest nieskuteczna.

VII. Cele główne programu:

1. Celem głównym Programu jest funkcjonowanie zintegrowanego systemu pomocy rodzinie z problemem przemocy domowej.
2. Efektywnie funkcjonujący system wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie.

VIII. Cele szczegółowe:

Cele szczegółowe Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy realizowane będą poprzez podejmowanie działań w następujących obszarach:

- 1) Diagnozowanie i monitorowanie zjawiska przemocy w rodzinie.
- 2) Systematyczna edukacja środowiska lokalnego w celu podniesienia społecznej świadomości i wrażliwości na temat zjawiska przemocy w rodzinie.
- 3) Zmniejszenie negatywnych skutków przemocy u osób, które jej doznają oraz zapewnienie kompleksowej pomocy.
- 4) Zwiększenie dostępności i efektywności działań profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie adresowanych do różnych grup odbiorców.
- 5) Podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- 6) Integracja środowisk i działań na rzecz budowania lokalnego Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Gminie Wierzchosławice.

IX. Działania i sposoby realizacji:

1. **Diagnozowanie i monitorowanie zjawiska przemocy w rodzinie:**

- a) zbieranie i uaktualnianie informacji na temat rozmiarów zjawiska przemocy w rodzinie oraz zasobów środowiska lokalnego (statystyki policyjne, sądowe, dane z Ośrodka Pomocy Społecznej, Punktu Konsultacyjnego, GKRPA, ze szkół),
- b) monitorowanie na bieżąco problematyki przemocy w rodzinie i udzielanej pomocy.

2. Systematyczna edukacja środowiska lokalnego w celu podniesienia społecznej świadomości i wrażliwości na temat zjawiska przemocy w rodzinie.

- a) przygotowanie i udostępnianie materiałów o charakterze informacyjnym i edukacyjnym,
- b) ułatwienie dostępu do podstawowych informacji z zakresu przeciwdziałania przemocy,
- c) zamieszczanie na tablicach informacyjnych Urzędu Gminy Wierzchosławice, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wierzchosławicach, placówek oświatowych oraz placówek opieki zdrowotnej informacji z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, rozpowszechnianie broszur i ulotek dotyczących zjawiska przemocy,
- d) publikowanie na stronie internetowej Ośrodka Pomocy Społecznej w Wierzchosławicach oraz Urzędu Gminy Wierzchosławice informacji o lokalnym systemie pomocy i wsparcia dla osób uwikłanych w zjawisko przemocy domowej,
- e) rozpowszechnianie w lokalnym środowisku informacji o programach korekcyjno - edukacyjnych dla sprawców przemocy.

3. Zmniejszenie negatywnych skutków przemocy u osób, które jej doznają oraz zapewnienie kompleksowej pomocy

- a) kontynuacja działalności Punktu Wsparcia i Pomocy dla Osób Dotkniętych Przemocą w Rodzinie,
- b) objęcie dzieci z rodzin z problemem przemocy specjalistyczną opieką psychologa lub pedagoga oraz zapewnienie im miejsca, gdzie będą mogły spędzać wolny czas otrzymując pomoc w odrabianiu lekcji,
- c) realizacja programu ochrony ofiar przemocy opartego na:
 - procedurze „Niebieskie Karty”,
 - pracy zespołu interdyscyplinarnego, grup roboczych tworzonych w celu udzielenia skutecznej pomocy w konkretnych przypadkach przemocy,
 - pracy socjalnej i pomocy materialnej dostosowanej do potrzeb, zgodnie z przepisami pomocy społecznej.
- d) udzielanie pomocy terapeutycznej dla osób doznających przemocy i stosujących przemoc:
 - pomoc psychologiczna dla ofiar przemocy,
 - wsparcie terapeutyczne dla sprawców przemocy w rodzinie,
 - pomoc indywidualna dla osób uwikłanych w przemoc,
 - poradnictwo specjalistyczne w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie dla ofiar przemocy oraz sprawców przemocy (prawne, psychologiczne, rodzinne, socjalne,),
 - zapewnienie doraźnego schronienia ofiarom przemocy w rodzinie zmuszonym do opuszczenia swojego miejsca zamieszkania w Ośrodku Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy lub w innym dostępnym lokalu.

4. Zwiększenie dostępności i efektywności działań profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie adresowanych do różnych grup odbiorców

- a) realizacja projektów edukacyjnych adresowanych do dzieci, młodzieży, nauczycieli i rodziców dotyczących:
 - konstruktywnej komunikacji interpersonalnej,
 - porozumiewania bez przemocy,
 - modyfikowania agresywnych zachowań,
 - mediacji i umiejętności rozwiązywania konfliktów bez przemocy,
- b) wspieranie aktywnych form spędzania czasu wolnego promujących zachowania bez agresji,
- c) realizacja zadań z zakresu profilaktyki ukierunkowanych na rozwój umiejętności i kompetencji wychowawczych rodziców, poprzez szczególne promowanie metod wychowawczych bez użycia przemocy.

5. Podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

- a) uczestnictwo przedstawicieli służb podejmujących działania na rzecz rodzin uwikłanych w przemoc w szkoleniach, doradztwie, warsztatach, konferencjach, w tym szkoleniach z zakresu diagnozowania przemocy w rodzinie, realizacji procedury Niebieskie Karty,
- b) organizowanie spotkań mających na celu wymianę doświadczeń między pracownikami różnych instytucji wchodzących w skład Zespołu dla potrzeb współpracy w interdyscyplinarnych zespołach interwencyjnych, doskonalenie wiedzy i umiejętności. Każdy specjalista powinien:
 - potrafić identyfikować przemoc,
 - mieć wiedzę i umiejętności związane z podejmowaniem interwencji,
 - znać kompetencje i zasady współpracy ze wszystkimi instytucjami i służbami, które uczestniczą w niesieniu pomocy rodzinom dotkniętym przemocą,
 - być gotowym do włączenia się do takiej współpracy.

6. Integracja środowisk i działań na rzecz budowania lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w Gminie Wierzchosławice

- a) kontynuacja działalności funkcjonującego na terenie Gminy Wierzchosławice Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w celu szybkiego i skutecznego podejmowanie działań zmierzających do zapewnienia bezpieczeństwa oraz zatrzymania przemocy w rodzinie, a także planowania i realizacji działań pomocowych w oparciu o diagnozę potrzeb, poprzez zadania Zespołu,
- b) doskonalenie procedur współpracy pomiędzy służbami i instytucjami funkcjonującymi na terenie Gminy na rzecz efektywnego przeciwdziałania przemocy,
- c) umożliwienie wymiany doświadczeń i dobrych praktyk pomiędzy podmiotami realizującymi zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy.

X. Adresaci programu

- Rodziny i osoby dotknięte bezpośrednio zjawiskiem przemocy,

- Rodziny i osoby zagrożone zjawiskiem przemocy,
- Przedstawiciele instytucji i służb pracujący z osobami i rodzinami zagrożonymi bądź dotkniętymi przemocą.

XI. Partnerzy programu

Podmioty i służby działające w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Urząd Gminy,
- Komisariat Policji,
- Gminna Komisja ds. Przeciwdziałania Alkoholizmowi,
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy,
- Gminny Punkt Konsultacyjny,
- Punkt Wsparcia i Pomocy dla Osób Dotkniętych Przemocą w Rodzinie,
- Świetlice socjoterapeutyczne,
- Placówka Wsparcia Dziennego dla Dzieci i Młodzieży,
- Placówki oświatowe, przedszkola,
- Placówki Służby Zdrowia,
- Sąd (kuratorzy zawodowi i społeczni),
- Organizacje pozarządowe,
- Gminne Centrum Kultury w Wierzchosławicach.

XII. Spodziewane efekty realizacji programu

- Zwiększenie skuteczności i dostępności pomocy dla osób doświadczających przemocy w rodzinie,
- Zmniejszenie poczucia bezradności ofiar przemocy,
- Zwiększenie wiedzy instytucji zajmujących się przemocą w rodzinie na temat zjawiska przemocy – diagnoza rzeczywistego rozmiaru zjawiska na terenie Gminy Wierzchosławice,
- Zwiększenie skuteczności działań,
- Zmiana postaw społecznych wobec przemocy,

XIII. Miejsce i czas realizacji

Program będzie realizowany na terenie Gminy Wierzchosławice w latach 2021 - 2025. Wdrażanie Programu rozpocznie się po jego uchwaleniu, a działania zaplanowane do realizacji będą prowadzone w formie ciągłej.

XIV. Monitorowanie programu

Realizacja programu będzie systematycznie monitorowana, monitoring umożliwi wgląd w realizację podejmowanych działań, ocenę ich skuteczności oraz podejmowanie działań korygujących. Uzyskane informacje pozwolą na planowanie działań, rozwijanie programu w przyszłości. Monitorowanie programu będzie prowadzone przez Gminny Ośrodek Pomocy

Spółecznej w Wierzchosławicach na podstawie informacji uzyskanych od realizatorów programu. Ostateczne efekty podsumowane zostaną w raporcie po zakończeniu jego realizacji. Przy ocenie programu będą brane pod uwagę następujące wskaźniki:

1. Liczba osób/rodzin objętych pomocą,
2. Liczba osób przeszkolonych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
3. Ilość działań profilaktycznych w placówkach oświatowych,
4. Liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych,
5. Ilość uczestników grup wsparcia,
6. Liczba uruchomionych procedur „Niebieskie Karty”
7. Liczba ofiar przemocy w rodzinie,
8. Liczba osób biorących udział w programach korekcyjno – edukacyjnych,
9. Liczba postępowań przygotowawczych wobec sprawców przemocy,
10. Liczba interwencji związanych z przemocą w rodzinie.

XV. Źródła finansowania

1. Budżet Gminy,
2. Budżet Państwa
3. Inne źródła.

XVI. Harmonogram działań Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy

Lp.	Tematy	Zadania	Termin	Odp. za realizację
1.	Diagnozowanie i monitorowanie zjawiska przemocy w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> • zbieranie i uaktualnianie informacji na temat rozmiarów zjawiska przemocy w rodzinie oraz zasobów środowiska lokalnego (statystyki policyjne, sądowe, dane z Ośrodka Pomocy Społecznej, Punktu Konsultacyjnego, GKRPA, ze szkół), • monitorowanie na bieżąco problematyki przemocy w rodzinie i udzielanej pomocy. 	2021 - 2025 każdego roku, w roku rozpoczęcia - 2021 i na koniec roku 2025	<ul style="list-style-type: none"> • GOPS, • Punkt Wsparcia i Pomocy dla Osób Dotkniętych Przemocą w Rodzinie, • Punkt Konsultacyjny, • GKRPA, • Komisariat Policji, • Zespół Interdyscyplinarny, • inne instytucje działające na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
2.	Systematyczna edukacja środowiska lokalnego w celu podniesienia społecznej	<ul style="list-style-type: none"> • przygotowanie i udostępnianie materiałów o charakterze informacyjnym i edukacyjnym, 	Działania ciągłe 2021-2025	<ul style="list-style-type: none"> • GOPS, • Komisariat Policji, • Pełnomocnik Wójta Gminy ds. Profilaktyki

	<p>świadomości i wrażliwości na temat zjawiska przemocy w rodzinie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ułatwienie dostępu do podstawowych informacji z zakresu przeciwdziałania przemocy, • zamieszczanie na tablicach informacyjnych Urzędu Gminy Wierzchosławice, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wierzchosławicach, placówek oświatowych oraz placówek służby zdrowia informacji z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, rozpowszechnianie broszur i ulotek dotyczących zjawiska przemocy, • publikowanie na stronie internetowej Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wierzchosławicach oraz Urzędu Gminy Wierzchosławice. informacji o lokalnym systemie pomocy i wsparcia osób uwikłanych w zjawisko przemocy domowej, • rozpowszechnianie w lokalnym środowisku informacji o programach korekcyjno - edukacyjnych dla sprawców przemocy. 		<p>Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Narkomanii,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zespół Interdyscyplinarny, • Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tarnowie,
3.	<p>Zmniejszenie negatywnych skutków przemocy u osób, które jej doznają oraz zapewnienie kompleksowej pomocy</p>	<ul style="list-style-type: none"> • kontynuacja działalności Punktu Wsparcia i Pomocy dla Osób Dotkniętych Przemocą w Rodzinie, • objęcie dzieci z rodzin z problemem przemocy specjalistyczną opieką pedagoga lub psychoterapeuty oraz zapewnienie im miejsca gdzie będą mogły spędzać wolny czas, otrzymają pomoc w odrabianiu lekcji, • realizacja programu 	<p>Działania ciągłe 2021-2025</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zespół Interdyscyplinarny, • Punkt Wsparcia i Pomocy dla Osób Dotkniętych Przemocą w Rodzinie, • GOPS, • świetlice socjoterapeutyczne, • Placówka Wsparcia Dziennego dla Dzieci i Młodzieży, • Komisariat Policji. • Placówki

		ochrony ofiar przemocy opartego o procedurę „Niebieskie karty”.		oświatowe, • Organizacje pozarządowe,
4.	Zwiększenie dostępności i efektywności działań profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie adresowanych do różnych grup odbiorców	<ul style="list-style-type: none"> • realizacja projektów edukacyjnych adresowanych do dzieci, młodzieży i nauczycieli, • wspieranie aktywnych form spędzania czasu wolnego promujących zachowania bez agresji, • realizacja programów profilaktycznych ukierunkowanych na rozwój umiejętności i kompetencji wychowawczych rodziców, poprzez szczególne promowanie metod wychowawczych bez użycia przemocy. 	Działania ciągłe 2021-2025	<ul style="list-style-type: none"> • Placówki oświatowe, • GOPS, • Świetlice, socjoterapeutyczne, • Placówka Wsparcia Dziennego dla Dzieci i Młodzieży, • Komisariat Policji. • Gminne Centrum Kultury w Wierzchosławicach, • Organizacje pozarządowe
5.	Podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	<ul style="list-style-type: none"> • uczestnictwo przedstawicieli służb podejmujących działania na rzecz rodzin uwikłanych w przemoc w szkoleniach, doradztwie, warsztatach, konferencjach, w tym szkoleniach z zakresu diagnozowania przemocy w rodzinie, realizacji procedury Niebieskie Karty, • organizowanie spotkań mających na celu wymianę doświadczeń między pracownikami różnych instytucji wchodzących w skład Zespołu dla potrzeb współpracy w interdyscyplinarnych zespołach interwencyjnych, doskonalenie wiedzy i umiejętności. 	Działania ciągłe 2021-2025	<ul style="list-style-type: none"> • Instytucje szkolące, • Komisariat Policji, • Zespół Interdyscyplinarny,
6.	Integracja środowisk i działań na rzecz budowania lokalnego systemu	<ul style="list-style-type: none"> • kontynuacja działalności funkcjonującego na terenie Gminy Wierzchosławice Zespołu 	Działania ciągłe 2021-2025	<ul style="list-style-type: none"> • Zespół Interdyscyplinarny, • Punkt Wsparcia i Pomocy dla Osób

	<p>przeciwdziałania przemocy w Gminie Wierzchosławice</p>	<p>Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w celu szybkiego i skutecznego podejmowanie działań zmierzających do zapewnienia bezpieczeństwa oraz zatrzymania przemocy w rodzinie, a także planowania i realizacji działań pomocowych w oparciu o diagnozę potrzeb, poprzez zadania Zespołu,</p> <ul style="list-style-type: none"> • doskonalenie procedur współpracy pomiędzy służbami i instytucjami funkcjonującymi na terenie Gminy na rzecz efektywnego przeciwdziałania przemocy, • umożliwienie wymiany doświadczeń i dobrych praktyk pomiędzy podmiotami realizującymi zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy. 		<p>Dotkniętych Przemocą w Rodzinie,</p> <ul style="list-style-type: none"> • GOPS, • GKRPA • Placówki oświatowe, • świetlice socjoterapeutyczne, • Placówki Wsparcia Dziennego dla Dzieci i Młodzieży, • Komisariat Policji, • Gminne Centrum Kultury w Wierzchosławicach,
--	---	---	--	---

XVIII. Konsultacje społeczne

Konsultacje społeczne Gminnego Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Wierzchosławice na lata 2021 – 2025 odbyły się od 4 grudnia 2020 roku do 18 grudnia 2020 roku. Projekt Programu wraz z informacją o konsultacjach został umieszczony na stronie internetowej Urzędu Gminy w Wierzchosławicach oraz na stronie internetowej Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wierzchosławicach.

